

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ŠTITIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 16883/15)

PRESUDA

STRASBOURG

6. rujna 2018.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Štitić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Kristina Pardalos, *predsjednica*,

Ksenija Turković,

Tim Eicke, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 10. srpnja 2018.

donosi sljedeću presudu koja je donesena na navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 16883/15) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Vladimir Štitić („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 1. travnja 2015.

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. D. Plavec, odvjetnik iz Zagreba. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 9. studenog 2015. Vlada je obaviještena o zahtjevu.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1967. godine i živi u Karlovcu.

A. Uhićenje podnositelja zahtjeva

5. Dana 2. studenog 2012. godine, otprilike u 17:50 sati, policija je uočila podnositelja zahtjeva s drugim muškarcem, V.P.-om, u vozilu parkiranim na parkiralištu supermarketa u Biogradu na Moru. Podnositelj zahtjeva još je ranije bio poznat policiji kao osuđeni trgovac drogom. Dok je bio u supermarketu, policija je prišla V.P.-u, koji je pokušao baciti plastičnu vrećicu u kojoj se nalazio heroin. Policija ga je uhitila. Kada je podnositelj zahtjeva napustio supermarket, počeo je bježati, ali policijski službenici su ga uhvatili i uhitili oko 18:00 sati.

6. Prema navodima Vlade, budući da se podnositelj zahtjeva odupirao uhićenju, policijski službenici morali su primijeniti silu (takozvana tehnika „čišćenja“).

7. Prema navodima podnositelja zahtjeva, policijski službenici udarali su ga dok je ležao na tlu.

8. Policijski službenici zatim su odveli podnositelja zahtjeva u prostorije zadarske policije.

9. Protiv podnositelja podnesena je kaznena prijava zbog zlouporabe opojnih sredstava.

10. Medicinska dokumentacija ukazuje da je 3. studenoga 2012. godine podnositelja zahtjeva pregledao liječnik u Općoj bolnici Zadar te da je dan ranije zadobio ozljede „u tučnjavi“. Zabilježene ozljede uključivale su hematoma ispod oba oka i perforaciju lijevog bubnjača. Daljnja medicinska evidencija od 29. kolovoza 2013. godine ukazuje na to da je podnositelju zahtjeva bila slomljena krunica na jednom zubu.

B. Policijski izvidi

11. Dana 2. studenog 2012. godine policijski službenici B.R. i B.M. sastavili su izvješće Službi kriminalističke policije Policijske uprave zadarske („zadarska kriminalistička policija“) o sili koju su primijenili protiv podnositelja zahtjeva. U izvješću je navedeno da je oko 17:50 sati tog dana nekoliko policijskih službenika Odjela kriminaliteta droga zadarske policije slijedilo trag koji je ukazivao na to da je podnositelj zahtjeva nabavljao velike količine heroina od nepoznate osobe u Šibeniku te da ga je prodavao u Zadru i Biogradu na Moru s drugom osobom, V.P.-om. Policijski službenici u kombiju su stigli na parkiralište supermarketa u Biogradu na Moru. Nekoliko je policijskih službenika ostalo u kombiju, dok su službenici B.R. i B.M. pokušali obaviti provjeru identiteta podnositelja zahtjeva i V.P.-a, koji su obojica bili poznati policiji kao osuđeni trgovci drogom. V.P. je pokušao baciti plastičnu vrećicu koja je sadržavala oko 50 grama heroina. Podnositelj zahtjeva pokušao je pobjeći kako bi izbjegao uhićenje. Policijski službenici B.R. i B.M. uhvatili su ga za ruke, ali on im se nastavio odupirati. Policijski službenik B.M. tada je primijenio tehniku čišćenja zbog čega je podnositelj zahtjeva pao na tlo i udario lijevom stranom lica. Policijski službenici zatim su primijenili tehniku poluge na ruci kako bi podnositelju stavili lisice. On je odbio ponuđenu medicinsku pomoć, te je izjavio da nema primjedbi na ponašanje policijskih službenika.

12. Izvješće o primjeni sile protiv podnositelja zahtjeva koje je zadarska kriminalistička policija sastavila 3. studenoga 2012. godine i koje je potpisao podnositelj zahtjeva ukazuje na to da nije imao „nikakvih primjedbi“.

U osobniku pritvorenika podnositelja zahtjeva istog datuma navedeno je da je imao vidljivu ozljedu, hematoma iznad desnog oka, te izjavu da je pao.

13. Dana 5. studenoga 2012. godine voditelj zadarske Službe kriminalističke policije otpremio je izvješće o primjeni sile protiv podnositelja zahtjeva načelniku PU zadarske, u kojem je sporne događaje

opisao istim riječima kao i policijski službenici B.R. i B.M. Izrazio je mišljenje da su policijski službenici zakonito primijenili silu protiv podnositelja zahtjeva.

14. Točno neutvrđenog datuma podnositelj zahtjeva podnio je prijavu Ministarstvu unutarnjih poslova zbog sile koju su protiv njega primijenili policijski službenici.

15. Dana 28. prosinca 2012. godine podnositelj zahtjeva podnio je kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Zadru („državno odvjetništvo“), navodeći da su ga policijski službenici B.R., B.M. i S.K. udarali rukama i nogama tijekom njegovog uhićenja 2. studenog 2012. godine iako nije pružao nikakav otpor. Također je kasnije naveo da ga je u policijskim prostorijama policijski službenik koji je nosio značku br. 4373 gurnuo niz stepenice. Priložio je medicinsko izvješće od 3. studenog 2012. godine koje ukazuje da je zadobio hematoma ispod oba oka te da je pretrpio perforaciju bubnjača, koja se smatra teškom tjelesnom ozljedom.

16. Dana 8. siječnja 2013. godine državno odvjetništvo zatražilo je od zadarske policije da obavi obavijesne razgovore s policijskim službenicima S.K.-om i B.R.-om kao i s ostalim policijskim službenicima koji su sudjelovali u incidentu, uključujući i policijskog službenika čijeg se broja značke podnositelj zahtjeva sjetio. Policiji je bilo naloženo i pribaviti medicinsku evidenciju o ozljedama podnositelja zahtjeva te hitno postupati u predmetu i podnijeti izvješće u roku od trideset dana.

17. Dana 14. siječnja 2013. godine policijski službenik A.V., načelnik Odjela kriminaliteta droga zadarske policije, obavio je obavijesne razgovore s B.R.-om i F.Z.-om. U službenoj bilješci o razgovoru s B.R.-om uhićenje podnositelja zahtjeva opisano je istim riječima kao i u izvješću koje su sastavili policijski službenici B.R. i B.M. (vidi stavak 11. gore). F.Z. bio je jedan od policijskih službenika koji su ostali u kombiju kad su druga dva policijska službenika pokušala obaviti provjeru identiteta podnositelja zahtjeva i V.P.-a. F.Z. nije opisao primjenu sile protiv podnositelja zahtjeva od strane druga dva policijska službenika, ali je izjavio da su navodi u kaznenim prijavama podnositelja zahtjeva neistiniti.

18. Dana 16. siječnja 2013. godine zadarska policija zatražila je od Uprave za zatvorski sustav identitet policijskog službenika sa značkom br. 4374, ali se ispostavilo da nitko od policijskih službenika nije imao taj broj značke.

19. Dana 17. siječnja 2013. godine policijski službenik A.Š., voditelj Odjela Kriminalističke tehnike zadarske policije, obavio je obavijesni razgovor s policijskim službenikom S.K.-om. On je izjavio da je u kritično vrijeme bio na dužnosti u Zadru i da nije imao nikakvih saznanja o spornim događajima.

20. Dana 28. ožujka 2013. godine Ured glavnog ravnatelja policije zatražio je od načelnika PU zadarske da provjeri navode podnositelja zahtjeva sa stajališta policije i da surađuje s državnim odvjetništvom.

21. Dana 9. travnja 2013. godine državno odvjetništvo obavijestilo je podnositelja zahtjeva da je od policije zatraženo da provede istragu o njegovim navodima. Izvješće koje je zaprimilo 23. siječnja 2013. godine ukazuje na to da se podnositelj zahtjeva odupirao policijskim službenicima kada su pokušali provjeriti njegov identitet i smjestiti ga u policijsko vozilo, zbog čega su policijski službenici protiv njega primijenili silu zbog koje je prisilno oboren na tlo te je „primio udarac u glavu“. Zaključeno je da su navodi podnositelja zahtjeva neutemeljeni te je podnositelj obaviješten o svojem pravu na podnošenje prigovora Županijskom državnom odvjetništvu u Zadru.

22. Dana 12. travnja 2013. godine I.M., službenica za zakonitost postupanja zadarske policije, obavila je obavijesni razgovor s policijskim službenikom M.K.-om, pritvorskim nadzornikom. On je izjavio da su u studenom 2012. godine podnositelja zahtjeva i V.P.-a policijski službenici doveli u pritvor zbog sumnje u zlouporabu opojnih sredstava. Primijetio je neke ozljede na podnositelju zahtjeva, točnije, modricu iznad oka. Podnositelj zahtjeva izjavio je da pao. Oko 18:00 sati podnositelj zahtjeva i V.P. zatražili su medicinsku pomoć zbog simptoma odvikavanja. Stigla je hitna pomoć te je podnositelja zahtjeva odvezla u Opću bolnicu Zadar. M.K. je sastavio službenu bilješku o tim događajima te je ujedno obavijestio zamjenika Općinskog državnog odvjetnika.

23. Dana 25. travnja 2013. godine službenica I.M. (vidi stavak 16. ove presude) napisala je izvješće o primijenjenoj sili protiv podnositelja zahtjeva. Navela je da je Općinsko državno odvjetništvo Odjelu općeg kriminaliteta zadarske policije prosljedilo pritužbu podnositelja zahtjeva protiv policijskih službenika S.K.-a i B.R.-a te jednog neidentificiranog policijskog službenika, u kojem podnositelj navodi da su ga oni zlostavljali i udarali, što je rezultiralo tjelesnim ozljedama. Državno odvjetništvo zatražilo je da se obave obavijesni razgovori s nekoliko policijskih službenika i da se medicinska dokumentacija podnositelja zahtjeva stavi na raspolaganje. Pritužba je prosljeđena načelniku zadarske kriminalističke policije.

Službenica I.M. izjavila je da je načelnik Odjela kriminaliteta droga obavio obavijesne razgovore s policijskim službenicima B.R.-om, B.M.-om i F.Z.-om, dok je načelnik Odjela kriminalističke tehnike obavio obavijesni razgovor s policijskim službenikom S.K.-om. Posebno izvješće otpremljeno je državnom odvjetništvu 21. siječnja 2013. godine.

Službenica I.M. zatim je opisala predmetni incident kako su o njemu izvijestili policijski službenici koji su sudjelovali u događaju. Zaključila je da su prigovori podnositelja zahtjeva neutemeljeni, te da je njihov cilj bio osigurati podnositelju bolji položaj u kaznenom postupku protiv njega.

24. Istoga dana načelnik zadarske policije poslao je dopis podnositelju zahtjeva, u kojem ga je obavijestio da su policijski službenici zakonito primijenili silu protiv njega, te da se na temelju medicinskih izvješća ili

izjava navedenih policijskih službenika ne može utvrditi nikakvo zlostavljanje. Nadalje, same su njegove izjave bile proturječne.

25. Dana 26. travnja 2013. godine načelnik zadarske policije poslao je izvješće načelniku Službe za nadzor, unapređenja rada i razvoj policije, u kojem je ponovno naveo utvrđenja službenice I.M.

26. Dana 8. svibnja 2013. godine podnositelj zahtjeva odgovorio je državnom odvjetništvu, naglašavajući da je njegov podnesak bila kaznena prijava, a ne pritužba, te je zatražio donošenje odluke o osnovanosti njegovih navoda.

27. Dana 14. svibnja 2013. godine državno odvjetništvo naložilo je policiji utvrditi identitet četvrtog policijskog službenika navedenog u kaznenoj prijavi koji je navodno gurnuo podnositelja zahtjeva niz stepenice i koji je imao značku br. 4743 (a ne 4374) te čije je prezime A.

28. Dana 12. studenog 2013. godine zamjenik Općinskog državnog odvjetnika obavio je obavijesne razgovore s policijskim službenicima B.M.-om i B.R.-om.

B.M. je izjavio da je 2. studenoga 2012. godine policija primila obavijest da podnositelj zahtjeva nabavlja heroin i prodaje ga na području Biograda na Moru i Zadra. B.M. je taj dan radio s policijskim službenicima B.R.-om, J.P.-om i F.Z.-om. Primijetili su podnositelja zahtjeva s V.P.-om u vozilu parkiranim na parkiralištu supermarketa u Biogradu na Moru. Podnositelj zahtjeva napustio je vozilo i ušao u supermarket dok je V.P. ostao u vozilu. B.M. i B.R. prišli su vozilu i predstavili se V.P.-u koji je zatim napustio vozilo i bacio plastičnu vrećicu koja je sadržavala približno pedeset grama heroina. V.P. nije pružio nikakav otpor te su ga preuzeli policijski službenici J.P. i F.Z. koji su ga smjestili u policijsko vozilo. B.M. i B.R. prišli su podnositelju zahtjeva u supermarketu i predstavili se. Budući da je u supermarketu bilo nekoliko kupaca, policijski službenici nisu stavili lisice podnositelju zahtjeva, već su ga uhvatili za ruku i otpratili prema izlazu. Podnositelj zahtjeva verbalno je izrazio svoje nezadovoljstvo, ali nije fizički pružao otpor policijskim službenicima dok su bili u supermarketu. B.M. je držao podnositelja zahtjeva za ručni zglob. Kad su napustili supermarket, podnositelj zahtjeva napravio je iznenadni pokret kako bi se oslobodio, te je pokušao pobjeći. Policijski službenik B.M. sustigao ga je, te je primijenio tehniku zahvata „čišćenja“ udarcem po nogama. Policijski službenik B.R. također je sustigao podnositelja zahtjeva koji je pao na tlo zajedno s policijskim službenicima B.M.-om i B.R.-om. Dok su bili na tlu, podnositelj zahtjeva žestoko se i agresivno odupirao policijskim službenicima, pokušavajući ustati i pobjeći. To je potrajalo oko tri do četiri minute. Policijskim službenicima bilo je teško zadržati podnositelja zahtjeva budući da je težio oko 90 kilograma. B.M. je priznao da je, reagirajući na žestok otpor podnositelja zahtjeva, možda udario podnositelja jednom ili dvaput kako bi spriječio da pobjegne. Međutim, nije namjeravao ozlijediti ga. Nakon što je podnositelj zahtjeva bio svladan, bio je vezan, te više nije bilo

udaranja ili zlostavljanja. B.M. je također izjavio da je postupanje policijskih službenika u odnosu na podnositelja zahtjeva bilo posve profesionalno i da je primjena sile protiv podnositelja zahtjeva bila „neizbježna“. Policijski službenici bili su oprezni jer su podnositelja zahtjeva poznavali kao trgovca drogom te su se morali pobrinuti da ne pobjegne i ne uništi dokaze. B.M. je izjavio i da policijski službenik S.K. nikad nije radio s njima.

B.R. je opisao incident istim riječima kao policijski službenik B.M. Glede konkretnog trenutka kada su podnositelj zahtjeva i dvojica službenika pali na tlo, izjavio je da je situacija postala vrlo složena jer je podnositelj zahtjeva pružao snažan otpor kako bi im se odupro. Policijski službenik B.R. priznao je da je u tom metežu on ili policijski službenik B.M. udario podnositelja zahtjeva u glavu, ali ni jedan od njih nije imao namjeru ozlijediti podnositelja zahtjeva. Taj metež na tlu potrajao je oko tri do četiri minute nakon čega su policijski službenici uspjeli svladati podnositelja zahtjeva i staviti mu lisice. Naglasio je i da je postojao rizik da podnositelj zahtjeva pobjegne i uništi dokaze.

29. Dana 26. studenog 2013. godine Općinsko državno odvjetništvo odbacilo je kaznenu prijavu na temelju izjava uključenih policijskih službenika, drugih policijskih službenika, podnositeljevih navoda i priložene medicinske dokumentacije. Utvrdilo je da policijski službenici B.M. i B.R. nisu imali namjeru nanijeti teške ozljede podnositelju zahtjeva. U toj odluci Općinsko državno odvjetništvo pozvalo se na tvrdnju policijskih službenika da je tijekom uhićenja podnositelj zahtjeva pružao snažan otpor i da je sila primijenjena protiv njega bila nužna. Podnositelj zahtjeva bio je obaviješten o svojem pravu da preuzme progon podnošenjem optužnice protiv optuženika u roku od osam dana.

30. Podnositelj zahtjeva zatim je preuzeo progon.

C. Postupak po zahtjevu podnositelja za provođenje istrage

31. Dana 10. prosinca 2013. godine podnositelj zahtjeva predložio je provođenje istrage o konkretnom slučaju. Sljedeći dan podnio je optužnicu Općinskom sudu u Zadru protiv policijskih službenika B.R.-a, B.M.-a i S.K.-a. Ponovio je svoje navode i zatražio da optuženici, V.P. i zaštitari supermarketa koji su bili na dužnosti u kritično vrijeme budu ispitani te da se naloži medicinsko vještačenje kako bi se utvrdio način nastanka njegovih ozljeda.

32. Istražni sudac Županijskog suda u Zadru odbio je podnositeljev prijedlog za provođenje istrage 11. lipnja 2014. godine uz obrazloženje da policijski službenici nisu imali namjeru nanijeti mu teške tjelesne ozljede. Nikakvi daljnji svjedoci nisu ispitani, niti su u tom smislu pružena ikakva obrazloženja.

33. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu 16. lipnja 2014. godine. Tvrdio je da relevantne činjenice koje se odnose na njegovo uhićenje nisu ocijenjene, da nisu prikupljeni nikakvi dokazi i da je na državnim vlastima dokazati da ozljede koje je zadobio tijekom uhićenja, nije prouzročila policija. Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zadru odbilo je žalbu 30. lipnja 2014. godine uz obrazloženje da ozljeda perforacije bubnjića koju je podnositelj zahtjeva zadobio tijekom uhićenja ne predstavlja tešku tjelesnu ozljedu.

34. Ustavnu tužbu koju je podnio podnositelj zahtjeva, Ustavni sud Republike Hrvatske je proglasio nedopuštenom dana 21. listopada 2014. godine zbog nenadležnosti s obzirom da se tužba nije odnosila na njegova građanska prava i obveze, niti na kaznenu prijavu protiv njega.

D. Postupak po optužnici

35. Dana 11. prosinca 2013. godine podnositelj zahtjeva podnio je optužnicu Općinskom sudu u Zadru protiv B.R.-a, B.M.-a i S.K.-a zbog nanošenja teških tjelesnih ozljeda.

36. Ta optužnica je odbačena 30. travnja 2014. godine s obzirom da nije sadržavala sve relevantne podatke, odnosno zbog činjenice da okrivljenici nisu prethodno ispitani, kako je propisano zakonom.

37. Dana 9. svibnja 2014. godine podnositelj zahtjeva podnio je žalbu, tvrdeći da mu je, nakon što je Općinsko državno odvjetništvo dana 26. studenoga 2013. godine odbacilo njegovu kaznenu prijavu, naloženo da preuzme progon podnošenjem optužnice u roku od osam dana. Poštovao je taj rok te je također 11. prosinca 2014. godine zatražio od Županijskog suda u Zadru da ispita okrivljenike. Ta je žalba odbijena 4. veljače 2015. godine budući da okrivljenici nisu prethodno ispitani.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

38. Mjerodavno domaće pravo sažeto je u predmetu *Tadić protiv Hrvatske* (br. 10633/15, stavci 32. - 35., 23. studenog 2017.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

39. Podnositelj zahtjeva prigovara da je bio zlostavljan tijekom uhićenja te da nije provedena učinkovita istraga u tom pogledu. Pozvao se na članak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju, neljudskom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.“

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

40. Vlada je tvrdila da u ovom predmetu nije bilo razloga da podnositelj zahtjeva podnese ustavnu tužbu Ustavnom sudu jer je, prema svojoj dobro utvrđenoj praksi, taj sud nedopuštenima proglašavao ustavne tužbe koje su podnijeli oštećenici kao tužitelji, protiv odluka kojima se odbija provođenje kaznenog postupka ili poduzimanje daljnjih istražnih radnji. Vlada je stoga smatrala da je šestomjesečni rok započeo nakon što je dana 30. lipnja 2014. godine, donesena odluka Županijskog suda u Zadru. Prema njezinom mišljenju, to je značilo da zahtjev nije bio podnesen Sudu u relevantnom šestomjesečnom roku.

41. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je imao osnova za podnošenje ustavne tužbe. Također je istaknuo da je odluka o optužnici donesena 4. veljače 2015. godine i da je njegov zahtjev pred Sudom podnesen unutar šestomjesečnog roka.

2. Ocjena Suda

42. Sud ponavlja da je svrha šestomjesečnog roka utvrđenog člankom 35. promicanje pravne sigurnosti tako da se osigura da se predmeti koji otvaraju pitanja iz Konvencije razmotre u razumnom roku i da prethodne odluke nisu neprekidno podložne osporavanju. Pravilo također pruža potencijalnom podnositelju zahtjeva vremena da razmotri želi li podnijeti zahtjev i, ako želi, da odluči koje će prigovore i tvrdnje navesti (vidi, primjerice, *Worm protiv Austrije*, 29. kolovoza 1997., stavci 32. - 33., *Izješća o presudama i odlukama 1997-V*, i *Remetin protiv Hrvatske (br. 2)*, br. 7446/12, stavak 76., 24. srpnja 2014.).

43. U pravilu šestomjesečni rok teče od datuma donošenja pravomoćne odluke u postupku iscrpljenja domaćih pravnih sredstava. Sud primjećuje da se prigovori podnositelja na temelju članka 3. Konvencije koji se odnose na propuste i pogreške nacionalnih vlasti tiču istrage kao takve i ne mogu se smatrati izdvojenim događajima, te ih se treba gledati kao cjelinu (usporedi predmet *D.J. protiv Hrvatske*, br. 42418/10, stavak 56., 24. srpnja 2012.).

44. Sud primjećuje da je 28. prosinca 2012. godine podnositelj zahtjeva podnio kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu zbog navodnog zlostavljanja od strane policije 2. studenog 2012. godine, što je u načelu odgovarajuće i učinkovito pravno sredstvo kada je riječ o dužnosti provođenja istrage i progona nasilnih radnji (vidi, primjerice, *Beganović protiv Hrvatske*, br. 46423/06, stavci 72. - 74., 25. lipnja 2009.; *M.S. protiv*

Hrvatske, br. 36337/10, stavak 77., 25. travnja 2013.; i gore citirani predmet *Remetin*, stavak 78.).

45. Nakon što je Općinsko državno odvjetništvo odbacilo njegovu kaznenu prijavu, podnositelj zahtjeva bio je obaviješten o svojem pravu na preuzimanje progona podnošenjem optužnice u roku od osam dana.

46. Sud nadalje primjećuje da hrvatski pravni sustav predviđa mogućnost da oštećenik preuzme kazneni progon kao tužitelj. U odnosu na kaznena djela za koja kazneni progon pokreće državno odvjetništvo, bilo *proprio motu* ili na zahtjev privatne stranke, kada državno odvjetništvo odustane od progona po bilo kojoj osnovi, oštećenik može preuzeti kazneni progon kao tužitelj (vidi gore citirani predmet *D.J.*, stavak 57.).

47. Sud je ranije smatrao da se, tamo gdje nacionalni sustav pruža mogućnost da oštećena strana sama preuzme progon i oštećenik tu mogućnost iskoristi, i taj postupak mora uzeti u obzir (vidi *V.D. protiv Hrvatske*, br. 15526/10, stavak 53., 8. studenog 2011.; *Butolen protiv Slovenije*, br. 41356/08, stavak 70., 26. travnja 2012.; gore citirani predmet *D.J.*, stavak 58.; *Otašević protiv Srbije*, br. 32198/07, stavak 25., 5. veljače 2013.; i *Habimi i drugi protiv Srbije*, br. 19072/08, stavak 72., 3. lipnja 2014.).

48. Podnositelj zahtjeva pridržavao se upute koja mu je dana (vidi stavke 10., 11. i 28. ove presude) te je preuzeo progon. U tom smislu, konačnu odluku donio je Županijski sud u Zadru dana 4. veljače 2015. godine. S obzirom da je zahtjev Sudu podnesen 1. travnja 2015. godine, proizlazi da je podnositelj zahtjeva poštovao propisani šestomjesečni rok. Zbog toga je nepotrebno da se Sud dalje bavi Vladinim tvrdnjama (usporedi predmet *Bilbija i Blažević protiv Hrvatske*, br. 62870/13, stavak 89., 12. siječnja 2016.). Sukladno tome, Sud odbacuje Vladin prigovor.

49. Sud primjećuje da zahtjev nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

50. Podnositelj zahtjeva naveo je da su ga 20. prosinca 2012. godine policijski službenici udarali rukama i nogama, zbog čega je pao, te su ga nastavili udarati rukama i nogama dok je ležao na tlu, a sve u vezi s uhićenjem kojem se nije odupirao. To je potvrđeno dostupnim medicinskim dokazima. Iako je zlostavljanje od strane policije prijavio tijelima kaznenog progona, a kasnije i domaćim sudovima, nije provedena učinkovita istraga njegovih navoda. Domaće vlasti su odbacile sve napore koje je poduzeo kako bi ih potaknuo da provedu učinkovitu i temeljitu istragu, odbacujući

njegovu kaznenu prijavu na temelju iskaza uključenih policijskih službenika i pogrešno zaključujući da oni nisu imali namjeru nanijeti mu teške ozljede. Vlasti su također odbile ispitati bilo kojeg drugog svjedoka. Konkretno, nije bilo naloženo medicinsko vještačenje iako je to bio jedini pouzdan način utvrđivanja uzroka njegovih ozljeda. Propustile su poduzeti sve relevantne i nužne radnje radi razjašnjenja pravih okolnosti primjene sile od strane policije protiv njega.

(b) Vlada

51. Vlada je tvrdila da ozljede koje je podnositelj zahtjeva pretrpio nisu bile dovoljno teške da bi dovele do odgovornosti države na temelju članka 3. Konvencije. Također je tvrdila da su njegovi navodi o zlostavljanju od strane policije neutemeljeni i nepotkrijepljeni jer nisu potvrđeni dostupnim dokazima. Podnositelj zahtjeva zadobio je te ozljede kao rezultat neophodne sile koju je primijenila policija jer se žestoko odupirao uhićenju.

52. Vlada je također istaknula nedosljednosti u navodima podnositelja zahtjeva. Prvotno je rekao da nije bio nezadovoljan načinom na koji je policija riješila situaciju i da je pao. Tek je kasnije tvrdio da ga je policija zlostavljala.

53. Glede obveze provođenja istrage, Vlada je tvrdila da je policija odmah provela internu istragu kojom je zaključeno da je sila primijenjena protiv podnositelja zahtjeva bila zakonita i opravdana.

54. Nadalje, državno odvjetništvo, na temelju svih relevantnih dokumenata, zaključilo je da nema osnova za daljnji kazneni progon.

2. Ocjena Suda

(a) Težina zlostavljanja

55. Sud ponavlja da, kako bi ušlo u domašaj članka 3., zlostavljanje mora doseći minimalni stupanj težine. Ocjena tog minimalnog stupnja je relativna: ona ovisi o svim okolnostima predmeta, kao što su narav i kontekst postupanja, njegovo trajanje, tjelesne i duševne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, dob i zdravstveno stanje žrtve (vidi predmete *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, od 25. ožujka 1993., stavak 30., Serija A br. 247-C i *A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 23. rujna 1998., stavak 20., *Izješća* 1998-VI).

56. Kada je osoba ozlijeđena dok je u pritvoru ili se na drugi način nalazi pod kontrolom policije, svaka takva ozljeda dovodi do jake presumpcije da je ta osoba bila podvrgnuta zlostavljanju, što dovodi do pitanja obuhvaćenih člankom 3. Konvencije (vidi, *inter alia*, *Butolen protiv Slovenije*, br. 41356/08, stavak 84., 26 travnja 2012.).

57. Sud napominje da je nesporno da su dva policijska službenika primijenila silu protiv podnositelja zahtjeva i da je podnositelj zahtjeva zadobio ozljede, sve u kontekstu njegovog uhićenja. Medicinska

dokumentacija ukazuje na to da je tijekom uhićenja 2. studenog 2012. godine zadobio hematoma ispod oba oka te da je pretrpio perforaciju bubnjića, kvalificiranu kao teška tjelesna ozljeda. S obzirom na gore navedena načela, Sud utvrđuje da su u okolnostima ovog predmeta kada su policijski službenici primijenili silu tijekom uhićenja podnositelja zahtjeva ozljede bile dovoljno teške da dosegnu „minimalni stupanj težine“ na temelju članka 3. Konvencije.

(b) Materijalni aspekt članka 3. Konvencije

58. Opća načela sažeta su u gore citiranom predmetu *Tadić* (stavci 52. - 54.)

59. Navodi o zlostavljanju protivnom članku 3. moraju biti potkrijepljeni odgovarajućim dokazima. Sud pri ocjeni dokaza primjenjuje standard dokazivanja „izvan razumne sumnje“, no dodaje da takav dokaz može proizlaziti iz istodobnog postojanja dovoljno jakih, jasnih i neproturječnih predmnijeva ili sličnih neosporenih predmnijeva o činjenicama (vidi, među drugim izvorima, *Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 18. siječnja 1978., stavak 161. *in fine*, Serija A br. 25; *Labita protiv Italije* [VV], br. 26772/95, stavak 121., ECHR 2000-IV; *Jalloh protiv Njemačke* [VV], br. 54810/00, stavak 67., ECHR 2006-IX; *Ramirez Sanchez protiv Francuske* [VV], br. 59450/00, stavak 117., ECHR 2006-IX; *Gäfgen protiv Njemačke* [VV], br. 22978/05, stavak 92., ECHR 2010; i *Bouyid*, stavak 82.).

60. Sud napominje da nije sporno između stranaka da je podnositelj zahtjeva zadobio ozljede u kontekstu njegovog uhićenja. Međutim, njihove se verzije razlikuju u pogledu opsega tih ozljeda i načina na koji su zadobivene.

61. Sud primjećuje da postoje objektivni medicinski dokazi koji ukazuju na to da je u trenutku uhićenja podnositelj zadobio hematoma ispod oba oka te da je pretrpio perforaciju bubnjića, koja predstavlja tešku tjelesnu ozljedu.

62. Prema navodima Vlade, jedina sila koju su vlasti primijenile protiv podnositelja zahtjeva bila je tehnika čišćenja noge kojom je podnositelj zahtjeva bio oboren na tlo kako bi ga se moglo obuzdati i uhititi. Navodno je jedini razlog za primjenu takve sile bilo svladavanje snažnog otpora koji je podnositelj zahtjeva pružao uhićenju, a ozljede koje je zadobio bile su posljedica njegovog pada i primjene tehnike čišćenja noge. Međutim, podnositelj zahtjeva tvrdio je da su njegove ozljede uzrokovali policijski službenici koji su ga nepotrebno udarali rukama i nogama tijekom uhićenja.

63. Dostupni dokazi razlikuju se u pogledu načina na koji je podnositelj zahtjeva zadobio ozljede. Medicinsko izvješće od 3. studenoga 2012. godine ukazuje na to da je zadobio ozljede dan ranije „u tučnjavi“ (vidi stavak 10. ove presude). Izvješće o primjeni sile protiv njega koje je istog datuma sastavila zadarska kriminalistička policija i koje je on potpisao ukazuje na to da nije imao „nikakvih primjedbi“ (vidi stavak 12. ove presude). Dvojica policijskih službenika koji su sudjelovali u događaju, tijekom ispitivanja

pred zamjenikom Općinskog državnog odvjetnika, priznali su da su možda udarili podnositelja zahtjeva tijekom meteža na tlu, ali to je bilo samo stoga što se žestoko odupirao uhićenju (vidi stavak 28. ove presude). Policijski službenik M.K. izjavio je da mu je podnositelj zahtjeva rekao da je pao (vidi stavak 22. ove presude).

64. S obzirom na nedostatak uvjerljivih dokaza, Sud prihvaća da se ne može sa sigurnošću utvrditi da su ozljede koje je podnositelj zahtjeva zadobio prouzročene primjenom sile od strane policije koja nije bila neophodna ili koja je bila prekomjerna (usporedi predmet *Tarkan Yavaş protiv Turske*, br. 58210/08, stavci 30. i 31., 18. rujna 2012.). Sud stoga smatra da nije u položaju ocijeniti pitanje je li podnositelj zahtjeva pretrpio postupanje protivno članku 3. Konvencije (vidi predmete *Hüsniye Tekin protiv Turske*, br. 50971/99, stavak 50., 25. listopada 2005.; *Coşar protiv Turske*, br. 22568/05, stavci 32. - 35., 26. ožujka 2013.; *A.N. protiv Ukrajine*, br. 13837/09, stavak 83., 29. siječnja 2015.; *Mehdiyev protiv Azerbajdžana*, br. 59075/09, stavak 75., 18. lipnja 2015.; *Nekrasov protiv Rusije*, br. 8049/07, stavak 95., 17. svibnja 2016.; i *Müftüoğlu i drugi protiv Turske*, br. 34520/10 i 2 druga, stavak 63., 28. veljače 2017.).

65. Slijedom toga, Sud ne može utvrditi materijalnu povredu članka 3. Konvencije glede navodnog zlostavljanja podnositelja zahtjeva od strane policije.

(c) Navodna neadekvatnost istrage

66. Primjenjiva opća načela izložena su u gore navedenom predmetu *Tadić* (stavak 66.).

67. Sud ponavlja da članak 3. Konvencije zahtijeva da tijela istraže navode o zlostavljanju ako su „dokazivi“ i „ukazuju na postojanje razumne sumnje“ (vidi predmet *Gök i Güler protiv Turske*, br. 74307/01, stavak 38., 28. srpnja 2009.)

68. Između stranaka nije sporno da je tijekom uhićenja podnositelja zahtjeva 2. studenog 2012. godine protiv njega primijenjena sila od strane triju policijskih službenika. Oni su odmah izvijestili nadređene da je podnositelj zahtjeva zadobio ozljede kao posljedicu sile koja je primijenjena protiv njega. Međutim, podnositelj zahtjeva i Vlada drukčije opisuju incident. Sud primjećuje da medicinska dokumentacija ukazuje na to da je podnositelj zahtjeva zadobio hematoma ispod oba oka te da je pretrpio perforaciju bubnjača, koja predstavlja tešku tjelesnu ozljedu. U svojoj kaznenoj prijavi podnesenoj državnom odvjetništvu tvrdio je da su ga policijski službenici udarali rukama i nogama, zbog čega je pao, te su ga nastavili udarati rukama i nogama dok je ležao na tlu. S obzirom na zahtjev da primjena tjelesne sile od strane državnih službenika mora biti ograničena na situacije kad je krajnje neophodna, Sud smatra da su gore navedene činjenice zahtijevale istragu navoda podnositelja zahtjeva o zlostavljanju

kako bi se utvrdile sve relevantne okolnosti primjene tjelesne sile protiv njega.

69. Prvotno je državno odvjetništvo dodijelilo istragu zadarskoj policiji, istoj policiji kojoj su pripadali policijski službenici koji su sudjelovali u događaju. Na temelju utvrđenja same policije, Općinsko državno odvjetništvo odbacilo je navode podnositelja zahtjeva.

70. U studenom 2013. godine, nakon ponovljenih podnesaka podnositelja zahtjeva, zamjenik Općinskog državnog odvjetnika na kraju je ispitao dvojicu uključenih policijskih službenika (vidi stavak 28. ove presude). Njihove izjave smatrale su se dostatnima za zaključak da je sila koju su primijenili bila opravdana bez razmatranja je li bila razmjerna okolnostima predmeta, a osobito je li bila neophodna i/ili prekomjerna. Samo je navedeno da policijski službenici nisu imali namjeru nanijeti teške ozljede podnositelju zahtjeva.

71. Sud također napominje da je podnositelj zahtjeva preuzeo kazneni progon te je s tim u vezi podnio optužnicu i prijedlog za provođenje istrage. Zatražio je da V.P. i zaštitari supermarketa koji su bili na dužnosti u kritično vrijeme budu ispitani i da se naloži medicinsko vještačenje radi utvrđenja načina nastanka njegovih ozljeda. Međutim, domaći sudovi odbili su zahtjev podnositelja zahtjeva za provođenje istrage bez ikakvog obrazloženja zašto predloženi dokazi nisu relevantni. Konkretno, tijela kaznenog progona ponovno nisu uložila ozbiljne napore da ocijene najvažniji aspekt predmeta – činjenicu je li sila koju su primijenili policijski službenici bila neophodna i/ili prekomjerna u određenoj situaciji. Stoga, nije bilo naloženo medicinsko vještačenje kojim bi se moglo utvrditi kako su ozljede nastale, te kojim bi se mogli razjasniti navodi podnositelja zahtjeva da su ga policijski službenici udarali rukama i nogama i dok je stajao i dok je ležao na tlu.

72. Umjesto toga, domaće vlasti ograničile su svoju ocjenu na čitanje medicinske dokumentacije podnositelja zahtjeva i izjave dane od umiješanih policijskih službenika, a što je očito bilo nedostatno za razjašnjenje svih relevantnih okolnosti zlostavljanja podnositelja (usporedi predmet *Gharibashvili protiv Gruzije*, br. 11830/03, stavak 73., 29. srpnja 2008.).

73. S obzirom na gore opisanu pozadinu, može se zaključiti da domaće vlasti nisu ispunile svoju obvezu provođenja učinkovite istrage o okolnostima navodnog zlostavljanja podnositelja zahtjeva od strane policije.

74. Stoga je došlo do povrede postupovnog aspekta članka 3. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

75. Člankom 41. Konvencije predviđeno je sljedeće:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Naknada štete

76. Podnositelj zahtjeva potražuje iznos od 25.000 eura (EUR) na ime neimovinske štete.

77. Vlada smatra da je zahtjev podnositelja pretjeran, neosnovan i nepotkrijepljen.

78. Imajući u vidu sve okolnosti ovog predmeta, Sud prihvaća da je podnositelj zahtjeva pretrpio neimovinsku štetu koja se ne može nadoknaditi samo utvrđivanjem povrede. Procjenjujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju zahtjeva dodjeljuje 1.000 eura (EUR) na ime naknade neimovinske štete, uz sve poreze koji bi mu mogli biti obračunati.

B. Troškovi i izdaci

79. Podnositelj zahtjeva nije podnio nikakav zahtjev za troškove i izdatke nastale tijekom postupka pred domaćim sudovima i ovim Sudom. Sud stoga smatra da nema potrebe dodjeljivati mu ikakav iznos s te osnove.

C. Zatezna kamata

80. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede postupovnog aspekta članka 3. Konvencije;
3. *Presuđuje* da nije došlo do povrede materijalnog aspekta članka 3. Konvencije;
4. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca, 1.000 EUR (tisuću eura) na ime neimovinske štete, uz sve poreze koji bi mogli biti obračunati koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja;
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;

5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 6. rujna 2018. u skladu s Pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Renata Degener
Zamjenica tajnika

Kristina Pardalos
Predsjednica

© 2019 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga.